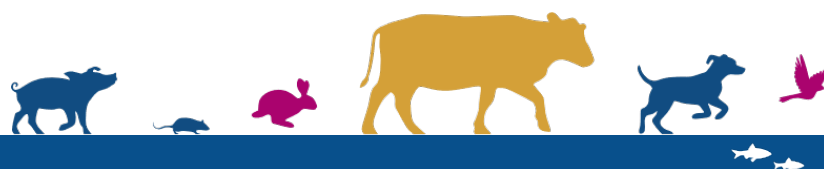

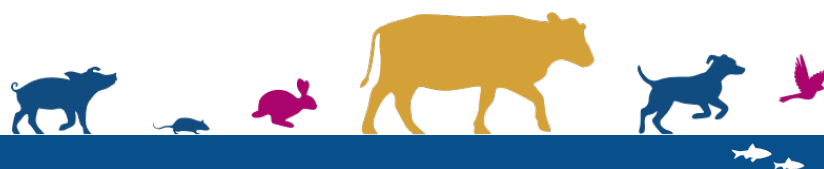

DJURSKYDDSOMBUDSMANNEN: SLUTRAPPORT OM VERKSAMHETEN 2020–2023

Innehåll

Förord	3
1. Djurskyddsombudsmannens uppgift, ställning och resurser	5
2. Förslag till inrättande av en permanent tjänst som djurombudsman	7
3. Verksamhet 2020–2023	8
Verksamhetsmiljö och tyngdpunkter i verksamheten	8
Uppföljning av djurens välfärd	11
Ruta 1. Utveckling av uppföljningen av djurens välfärd och djurombudsmannen övervakar djurs levnadsförhållanden	12
Utlåtanden	13
Initiativ och förslag	16
Samhällsdebatt och kommunikation	16
Samarbete med intressentgrupper	21
Utvärdering och observationer om intressentgruppernas verksamhet	25
Seminariesom ordnades av djurskyddsombudsmannen	25
Rundabordssamtal	28
Delegationerna för djurens välbefinnande	29
Ruta 2. Förslag till utveckling av verksamheten vid delegationerna för djurens välbefinnande	32
Arbetsgrupper	33
4. Diskussion om att omvandla befattningen som djurskyddsombudsman till ordinarie tjänst	34

Förord

I Finland har det två gånger funnits en djurskyddsombudsman, en oberoende myndighetsaktör som främjar djurens välbefinnande. Tjänsten inrättades för första gången 2013–2015 utifrån statsminister Katainens regeringsprogram och för andra gången 2020–2023 i enlighet med statsminister Marins regeringsprogram. Jag inledde min visstidsanställning i september 2020.

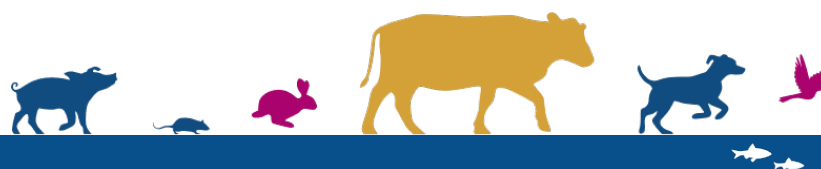
I denna rapport finns en beskrivning och sammanställning av djurskyddsombudsmannens verksamhet för att förbättra djurens välbefinnande under den andra verksamhetsperioden. Rapporten dryftar även djurskyddsombudsmannens roll och betydelse inom politiken för djurens välbefinnande. Rapporten innehåller dessutom utvecklingsförslag som observerats under arbetet om hur uppföljningen av djurens välbefinnande och verksamheten vid delegationerna för djurens välbefinnande kunde utvecklas.

Genom att inrätta befattningen djurskyddsombudsman har Finland varit progressivt, eftersom motsvarande myndighetsaktörer finns i endast ett fåtal länder. Befattningen har dock inte fått någon ordinarie ställning, utan beror på varje regerings prioriteringar. Befattningen har två gånger dragits in med hänvisning till ekonomiska orsaker. Djurens välbefinnande körs lätt över av de ekonomiska kraven och det anvisas inte tillräckliga resurser för att förbättra djurens välbefinnande. Befattningen som djurskyddsombudsman är ett exempel på detta.

Uppfattningen om djurens värde och förståelsen för deras medvetenhet och förnimbarhet utvecklas och djurens ställning stärks i framtiden. Samordningen av denna utveckling och hanteringen av helheten förutsätter också myndighetsåtgärder. Djurens liv påverkas kraftigt i det samhälleliga beslutsfattandet och genom lagstiftning utan att djuren själva kan påverka eller göra sina röster hörda direkt. Många beslut påverkar djuren indirekt, och hanteringen av den övergripande bilden av förändringarna i djurens ställning förutsätter att man fördjupar sig i ämnet. För att följa upp och utvärdera djurens välbefinnande och för att ta upp djurens välbefinnande i beslutsfattandet behövs en ordinarie, oberoende djurombudsman, vars uppgifter och ställning regleras i lag.

Djurskyddsombudsmannen har som icke etablerad aktör haft en arbetsbeskrivning som fortfarande utvecklas. Arbetsfältet, prioriteringarna, ställningen i nätverket av aktörer och samarbetsätten byggs upp bit för bit som en del av det dagliga arbetet och den strategiska planeringen av arbetet. Det vore önskvärt att myndigheten ges möjlighet att långsiktigt bygga upp sin verksamhet som en del av helheten av aktörer som främjar djurens välbefinnande samt att samordna sin verksamhet med andra aktörer på fältet på ett effektivt sätt.

Delegationerna för djurens välbefinnande och skydd har i mitt arbete varit viktiga expertnätverk med omfattande sakkunskap från deras egna sektorer. Djurens välfärdscentral har också varit en viktig samarbetspartner när det gäller att ordna

evenemang och informera om djurens välbefinnande. Livsmedelsverket har erbjudit ramar för organiseringen av arbetet och förvaltningen samt stöd och rådgivning i det praktiska genomförandet av kommunikationen. En ytterst viktig insats för verksamheten gjordes av högskolepraktikanterna Maiju Kurtti, Fanny Keränen, Taru Äkräs, Eisa Hermanoff, Essi Vesanen och Krista Koppelomäki samt under det sista året sakkunnig Marianna Norring.

Ett varmt tack till alla som har stött uppbyggnaden av djurskyddsombudsmannens verksamhet under denna ämbetsperiod, och som jag har fått samarbeta med för att förbättra djurens välfärd.

Saara Kupsala

Djurskyddsombudsman (1.9.2020–31.12.2023)

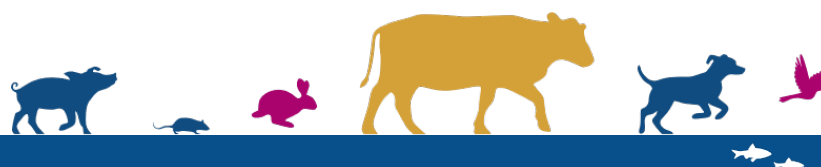
1. Djurskyddsombudsmannens uppgift, ställning och resurser

Djurskyddsombudsmannens uppgift är att främja och förbättra djurens välbefinnande genom uppföljning, initiativ, förslag, utlåtanden och annan påverkan. Till uppgiften hör även att stödja och främja samarbetet mellan olika aktörer i syfte att förbättra djurens välbefinnande. Djurskyddsombudsmannen deltar i arbetet som permanent sakkunnig i delegationen för produktionsdjurens välbefinnande, delegationen för sällskaps- och hobbydjurens välbefinnande och delegationen för skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål. Djurskyddsombudsmannen deltar också i andra arbetsgrupper med anknytning till sitt uppdrag. I sitt arbete är djurskyddsombudsmannen en självständig och oberoende aktör.

Djurskyddsombudsmannen främjar djurens välbefinnande på en allmän samhällsnivå och behandlar inte enskilda fall eller genomför djurskyddstillsyn. Djurskyddsombudsmannens verksamhetsområde omfattar i stor utsträckning alla djurgrupper som människor har kontakt med, såsom produktionsdjur, sällskaps- och hobbydjur och försöksdjur samt vilda djur i de fall där mänsklig verksamhet är inriktad på dem.

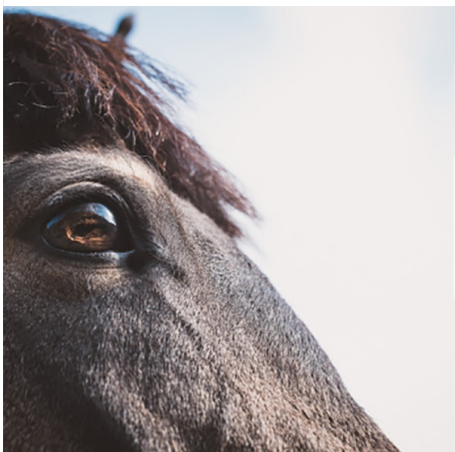
Befattningen som djurskyddsombudsman inrättades 2020–2023 vid Livsmedelsverket i Seinäjoki i enlighet med statsminister Marins regeringsprogram. I statsbudgeten reserverades 100 000 euro/år för befattningen. Verksamheten inleddes den 1 september 2020, då doktor i samhällsvetenskaper Saara Kupsala inledde sin visstidsanställning. Fyra högskolepraktikanter stöttade djurskyddsombudsmannens arbete 2021–2023. Filosofie doktor Marianna Norring arbetade som sakkunnig mellan den 1 april och den 31 december 2023. Dessutom hade ombudsmannen tillgång till Livsmedelsverkets administrativa tjänster, och fick stöd och rådgivning av verkets kommunikationsexperter. Djurskyddsombudsmannens tjänst omvandlades inte till en ordinarie tjänst i statsminister Orpos regeringsprogram 2023. Tjänsten förlängdes inte av ekonomiska orsaker och därför upphörde djurskyddsombudsmannens verksamhet i slutet av 2023.

Tjänsten som djurskyddsombudsman inrättades första gången år 2013. Tjänsten sköttes av veterinärmedicine licentiat Sari Salminen 12.8.2013–31.12.2015. Den tidsbundna tjänsten grundade sig på statsminister Jyrki Katainens regeringsprogram (2011) och fanns då vid jord- och skogsbruksministeriet.

DJURSKYDDSOMBUDSMANNEN

UPPGIFTER

FRÄMJA OCH FÖRBÄTTRA DJURENS VÄLFÄRD

- uppföljning
- initiativ och förslag
- utlåtanden
- samhällsdiskussion och kommunikation

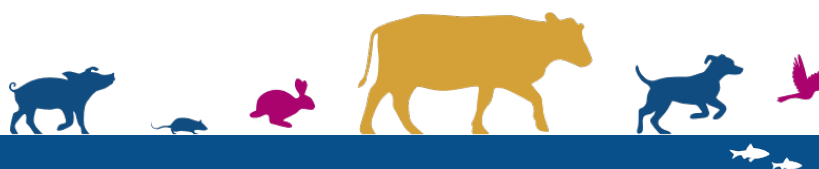
STÖDER SAMARBETE MELLAN OLIKA AKTÖRER

- rundabordssamtal
- seminarier
- samarbete med intressentgrupper

VERKAR I DELEGATIONERNA FÖR DJURENS VÄLBEFINNANDE

- sällskaps- och hobbydjur
- produktionsdjur
- djur som används för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål
- andra arbetsgrupper

2. Förslag till inrättande av en permanent tjänst som djurombudsman

I Finland borde det inrättas en permanent tjänst som djurombudsman, vars ställning och uppgifter regleras i lag. Djurombudsmanen ska vara en självständig och oberoende statlig myndighet. Ombudsmanen ska i samarbete med andra myndigheter samt intressegrupper, forskare och organisationer inom sitt verksamhetsområde främja och förbättra djurens välbefinnande.

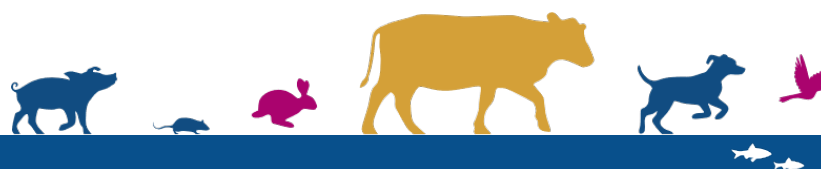
Ombudsmanen ska bedöma djurens välbefinnande och följa upp deras levnadsförhållanden. Ombudsmanen ska följa lagstiftningen och det samhälleliga beslutsfattandet och bedöma deras konsekvenser för djurens välbefinnande. Djurombudsmanen ska genom initiativ, råd, anvisningar och rekommendationer utveckla det samhälleliga beslutsfattandet för att förbättra djurens välbefinnande. Ombudsmanen ska delta i arbetet i olika delegationer och arbetsgrupper i anslutning till uppgiften och bygga upp samarbetsformer mellan olika aktörer. Djurombudsmanen ska förmedla information om djurens välbefinnande och dess förutsättningar till djurägare, personer som arbetar med djur, myndigheter och den övriga befolkningen.

Djurombudsmanens uppgift ändrar inte behörigheten eller uppgifterna som de myndigheter som genomför djurskyddstillsyn har, utan kompletterar dem. I stället för tillsyn i efterhand skulle djurombudsmanen på förhand förbättra och främja djurens välbefinnande med hjälp av förebyggande påverkan. Djurombudsmanens uppgift skulle särskilt fokusera på att påverka på ett allmänt plan. Ombudsmanen ska arbeta för medvetenhet om djurens välbefinnande och god praxis för djurhållning, vilket är ägnat att förebygga djurskyddsproblem. Uppgiften ska inte begränsas till endast djurskydd, utan ska främja djurens välbefinnande på ett övergripande sätt.

Djurskyddsombudsmanens verksamhetsområde omfattar i stor utsträckning alla djurgrupper som människor har kontakt med, såsom produktionsdjur, sällskaps- och hobbydjur och försöksdjur samt vilda djur i de fall där mänsklig verksamhet är inriktad på dem.

Djurskyddsombudsmanen har en egen byrå som består av tjänstemän som är föredragande och annan personal. Med beaktande av omfattningen på de ärenden som hör till djurombudsmanens verksamhetsområde ska ombudsmanen ha tillräckliga resurser för att sköta sina uppgifter på ett ändamålsenligt och effektivt sätt. Djurombudsmanen bör i stor utsträckning utnyttja befintliga expertnätverk, såsom delegationerna för djurens välbefinnande och skydd samt Djurens välfärdscentral.

Djuren kan inte själva delta i beslut som direkt påverkar deras välbefinnande och i den diskussion som förs om detta. Djurens ställning som kännande varelser och deras behov av skydd har till exempel erkänts i fördraget om Europeiska unionen. Den nya lagen om djurvelfärd ställer upp ett mål för vårt samhälle att främja djurens välfärd och öka respekten för djuren som varelser med egenvärde. Forskningsrönen om djurs välbefinnande ökar ständigt och det är mycket viktigt att de beaktas i det politiska beslutsfattandet. Det behövs en oberoende statlig myndighet för att lyfta fram djurfrågor och säkerställa att djurens ställning och rättigheter beaktas i lagstiftningen och det samhälleliga beslutsfattandet.

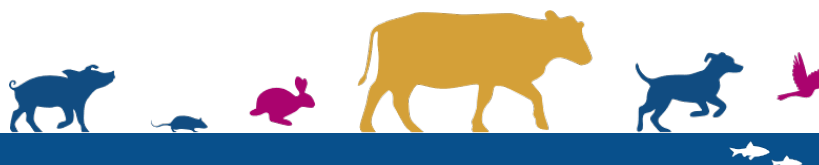
3. Verksamhet 2020–2023

Verksamhetsmiljö och tyngdpunkter i verksamheten

Under den gångna ämbetsperioden har djurskyddsombudsmannen samarbetat på bred front med olika aktörer för att förbättra djurens välbefinnande. Samarbetspartner var till exempel andra myndigheter, Djurens välfärdscentral, organisationer, forskare och experter inom området. Under ämbetsperioden träffade djurskyddsombudsmannen flera aktörer som arbetar med djurens välbefinnande och hörde olika intressentgruppers åsikter under de evenemang som vi ordnade. Delegationerna för djurens välbefinnande och för skydd av djur var viktiga expertnätverk i djurskyddsombudsmannens arbete.

Som en del av sitt arbete med intressentgrupper och delegationsverksamheten samlade djurskyddsombudsmannen i egenskap av myndighet väsentlig information om djurs välfärd och dess utvecklingsbehov, samt experters synpunkter på utmaningar och lösningar när det kommer till djurvälfärd. Medborgare har tagit kontakt och bidragit med mer information om problempunkter, och den mångsidiga uppföljningen gav en grund för att skapa en omfattande helhetsbild av djurens välfärd. Informationen som djurskyddsombudsmannen samlat in har kunnat användas för att förbättra djurens välfärd i samhällsdebatten och beslutsfattandet samt i beredning av lagstiftning.

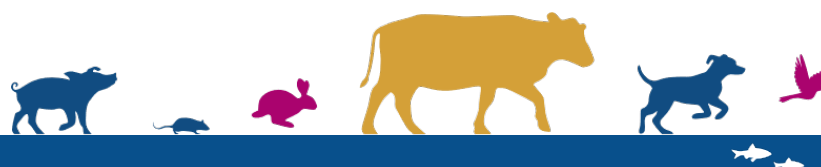
Regeringens proposition med förslag till lag om djurvälstånd var det viktigaste och mest omfattande lagprojektet under ämbetsperioden. Det är en central författning som påverkar djurens välfärd och omfattar alla djur. Den innehåller allmänna bestämmelser om hållande och behandling av djur. Den föregående djurskyddsombudsmannen deltog i styrgruppen för lagberedningen. Lagförslaget bereddes vid jord- och skogsbruksministeriet när djurskyddsombudsmannen inledde sin verksamhet hösten 2020. Under den gångna ämbetsperioden hade ombudsmannen möjlighet att påverka lagförslaget i slutet av lagberedningsprocessen.

Djurskyddsombudsmannen har främjat diskussionen och intressentgruppernas tillgång till information om lagen om djurvälstånd genom att ordna evenemang samt genom skrivelser, föredrag och uttalanden i media. I och med lagförslaget var de viktigaste temana i arbetet djurens beteendemässiga behov, avel, smärtsamma ingrepp och smärtlindring. Djurskyddsombudsmannen var med och ordnade ett webinarium där lagutkastet presenterades och kunde kommenteras. Det ordnades i samarbete med jord- och skogsbruksministeriet och Djurens välfärdscentral efter att lagförslaget skickats på remiss. Även andra evenemang som ordnades hade teman med koppling till lagen om djurvälstånd. Djurskyddsombudsmannen gav två omfattande uttalanden om lagförslaget, hördes av riksdagsutskotten, diskuterade lagförslaget vid flera möten med intressentgrupper och beslutsfattare samt deltog i ställningstaganden av delegationerna för djurens välbefinnande.

När lagen blivit godkänd delade djurskyddsombudsmannen aktivt information om de krav den innebär i samband med evenemang, föredrag och i sin kommunikation. Djurskyddsombudsmannen deltog dessutom i beredningen av verkställandet av de kommande kraven i lagen till exempel som en del av en arbetsgrupp som beredde avskaffande av kirurgisk kastrering av grisar. Beredningen av de förordningar som statsrådet utfärdar med stöd av lagen om djurvälstånd inleddes vid jord- och skogsbruksministeriet under ämbetsperiodens sista år när lagen godkändes i riksdagen. Förordningarna kan innehålla detaljerade bestämmelser om till exempel artspecifika djurhållningskrav, behandling av djur, ingrepp och avel och på så sätt påverka djurens välfärd. Djurskyddsombudsmannen lyfte på ett förutseende sätt fram behovet av förordningar till exempel vid möten med beslutsfattare och behandlade även frågan i sin kommunikation. Djurskyddsombudsmannen stödde också beredningen av en förordning om avel genom att ordna ett rundabordssamtal om avel och husdjurs välfärd. Under ämbetsperioden gav djurskyddsombudsmannen ett uttalande om den första statsrådsförordningen som utfärdas med stöd av lagen om djurvälstånd och som gällde ingrepp på djur och metoder för artificiell reproduktion.

Djurskyddsombudsmannen har ett vidsträckt arbetsfält. Djurskyddsombudsmannen gav till exempel uttalanden om författningsförslag och projekt som påverkar såväl sällskaps- och hobbydjur, produktionsdjur, försöksdjur som vilda djur. Även vid olika evenemang som ordnades och i kommunikationen beaktades olika djurgrupper. Arbetets omfattning påverkades också av att en betydande del av det arbete som utfördes under ämbetsperioden gällde lagen om djurvälstånd, som ska tillämpas på alla djur.

När det gällde sällskapsdjur var ett centralt tema obligatorisk märkning och registrering av katter och hundar. Lagen om identifiering och registrering av djur förnyades under

ämbetsperioden och den tillämpas också på identifiering och registrering av sällskapsdjur. Obligatorisk identifiering och registrering av hundar trädde i kraft 2023, och riktlinjer för obligatorisk identifiering och registrering av katter drogs upp i samband med lagen om djurvälstånd. Djurskyddsombudsmannen lyfte i flera utlåtanden och i sin kommunikation fram fördelarna med identifiering och registrering för sällskapsdjur.

Under ämbetsperioden främjades djurvälståndet också med hjälp av jordbrukspolitik. Ersättningarna för djurens välbefinnande i finansieringen av EU:s gemensamma jordbrukspolitik under den följande femårsperioden var under beredning, och djurskyddsombudsmannen gav ett utlåtande om dem i beredningsskedet. Även bestämmelserna om investeringsstöd uppdaterades i fråga om kraven som gäller djurens välbefinnande. Under ämbetsperioden diskuterades införandet av djurvälståndsmärkning i Finland. Inom ramen för ett projekt som ordnades av Naturresursinstitutet och Pellervo ekonomiska forskningsinstitut publicerades ett förslag till djurvälståndsmärkning för den finländska marknaden. Finlands första djurvälståndsmärkning ELVI lanserades av ett privat företag. I sitt förslag, sina möten med beslutsfattare och sin kommunikation lyfte djurskyddsombudsmannen fram behovet av politisk styrning och statligt stöd för att främja införandet av djurvälståndsmärkning på konsumentmarknaden.

Under ämbetsperioden väcktes mycket diskussion om de vilda djurens ställning. Djurskyddsombudsmannen ordnade ett rundabordssamtal om vilda djurs välbefinnande för aktörerna inom området. Djurskyddsombudsmannen betonade behovet av att inrätta

en delegation för vilda djurs välfärd i Finland för att långsiktigt utveckla vilda djurs välbefinnande.

Djurskyddsombudsmannen deltog i delegationsarbetet i syfte att förbättra försöksdjurs välfärd, ersätta djurförsök och minska på omfattningen av djurförsök. Dessutom deltog ombudsmannen i utvecklingen av uppföljningsindikatorerna för 3R-principen som en del av 3R-uppföljningsgruppens verksamhet vid delegationen för skydd av försöksdjur.

Under ämbetsperioden påverkades verksamheten av mer omfattande samhällsliga krissituationer i anslutning till coronapandemin och Rysslands anfallskrig mot Ukraina. När läget i samhället är osäkert och störningar förekommer ökar också risken för att djurens välfärd ska äventyras. Coronapandemin och fågelinfluensan som spred sig till pälsfarmer 2023 lyfte också fram betydelsen av människors, djurs och miljöns gemensamma hälsa och välfärd. Djurskyddsombudsmannen lyfte i flera olika sammanhang fram det ömsesidiga beroendet mellan djurens, människans och miljöns välfärd: Djurens välfärd är en oskiljaktig del av samhällets hållbarhet och flätas samman med människans hälsosäkerhet, och man har inte längre råd att förbise det.

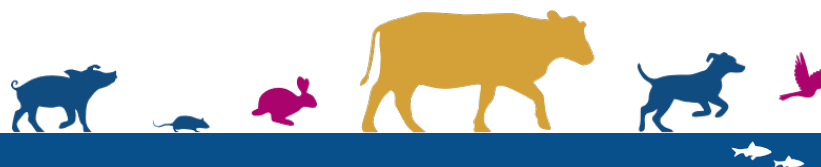
Uppföljning av djurens välfärd

I enlighet med sin arbetsbeskrivning följde djurskyddsombudsmannen upp lagberedningen, beslutsfattandet och samhällsdebatten i anslutning till djurens välfärd samt utvecklingen av den. I uppföljningen utnyttjades dokumentmaterial, undersökningar, medier, delegationsarbete, samarbete med intressentgrupper och medborgarnas kontakter på ett mångsidigt sätt.

Djurskyddsombudsmannen hade anledning att anpassa uppföljningen av djurens välfärd och utvecklingen av den till andra aktörers verksamhet. Djurens välfärdscentral en central aktör som samlar in och rapporterar uppföljningsuppgifter. Under ämbetsperioden publicerade Djurens välfärdscentral rapporten *Djurvälfärd i Finland*, där man samlat information om djurens välfärd och dess utveckling och gav förslag på indikatorer för uppföljningen av den. Rapporten publicerades för tredje gången.

Delegationerna för sällskaps- och hobbydjurs samt produktionsdjurs välbefinnande har till uppgift att följa upp och utvärdera utvecklingen av djurens välbefinnande. Delegationen för skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål har till uppgift att följa upp och främja förverkligandet av principen om 3R, dvs. ersättning (replacement), minskning (reduction) och förbättring (refinement) vid användning av försöksdjur. År 2023 inledde delegationen en mer systematisk utveckling av uppföljningsindikatorer för principen om 3R. För detta grundades en uppföljningsgrupp som djurskyddsombudsmannen deltog i.

Anvisningarna om konsekvensbedömning vid statsrådets lagberedning förnyades och djurens välfärd inkluderades i den nya anvisningen som publicerades 2022 som en sorts samhällspåverkan. Djurskyddsombudsmannen gav ett utlåtande om bedömningen av konsekvenserna för djurens välfärd under beredningen av anvisningen. Inkluderingen av

konsekvenserna för djurens välfärd i anvisningen kommer i fortsättningen att leda till att konsekvenserna för djurens välfärd identifieras och bedöms i samband med lagberedningen. Det har dock inte skapats några metoder eller anvisningar för hur bedömningen ska gå till, och metoden behöver utvecklas framöver.

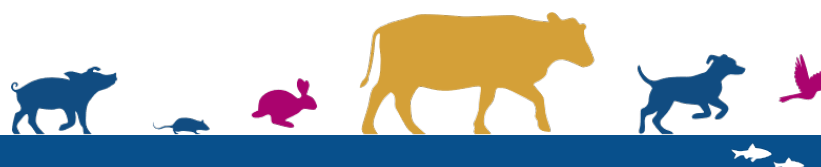
Ruta 1. Utveckling av uppföljningen av djurens välfärd och djurombudsmannen övervakar djurs levnadsförhållanden

Finland har saknat omfattande nationella uppföljningsindikatorer för djurvälfärd som till exempel beslutsfattare kan utnyttja i planeringen och utvärderingen av politiska åtgärder. Delegationerna för djurs välbefinnande har till uppgift att följa upp och utvärdera utvecklingen av djurens välbefinnande. I fortsättningen måste delegationerna sköta sin uppföljningsuppgift mer systematiskt. Till exempel kan de indikatorer som Djurens välfärdscentral föreslår tas i bruk av delegationerna och vidareutvecklas för att följa upp hur djurens välfärd framskrider.

Ur ett resursperspektiv lönar det sig för djurombudsmannen att i framtiden följa upp djurens välfärd som en del av delegationsarbetet. För att komplettera den befintliga uppföljningen kan ombudsmannen vid behov göra utredningar och enkäter om frågor som det saknas uppföljningsuppgifter för.

I framtiden kunde djurombudsmannen ha en roll i att sammanställa oberoende rapportering om djurens välfärd. Till exempel kan ombudsmannen i likhet med andra ombudsmän, såsom barn- och äldreombudsmannen, årligen göra upp en årsrapport åt statsrådet, där man beskriver och utvärderar hur djurens rättigheter tillgodoses samt hur djurens välfärd och levnadsförhållanden utvecklas. I rapporten i fråga kan man också behandla till exempel verksamheten vid delegationerna för djurens välbefinnande, som det finns få gemensamma rapporter om.

Ombudsmannen kan också göra utredningar och enkäter och i mån av möjlighet numeriska bedömningar av hur djurens välfärd utvecklas. Med hjälp av numeriska mätare är det möjligt att ställa upp mål och följa upp hur de uppnås. Detta förutsätter tillräckliga resurser för verksamheten. Som en del av uppföljningen kan ombudsmannen lyfta fram behoven av att sprida forskningsrön eller information eller brister i den information som tillämpas i Finland.

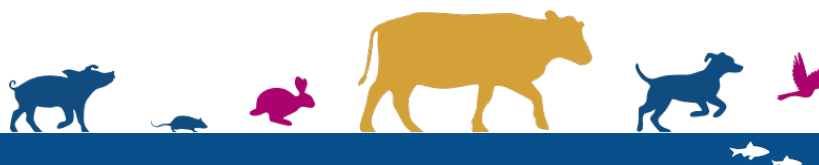
Utlåtanden

En central del av djurskyddsombudsmannens arbete har bestått av att ge utlåtanden om författningsförslag, anvisningar och projekt som påverkar djurens välbefinnande. Djurskyddsombudsmannen följde författningsberedningen och gav omfattande utlåtanden om författningsförslag som hade en central inverkan på djurens välbefinnande. Under 2020–2023 gav djurskyddsombudsmannen mer än 30 utlåtanden om regeringspropositioner, utkast till förordningar, medborgarinitiativ, anvisningar och projekt som gäller djurens välbefinnande, och hördes fem gånger av riksdagsutskotten. Flest utlåtanden gavs till jord- och skogsbruksministeriet, olika riksdagsutskott, Utbildningsstyrelsen och justitieministeriet. Utöver de begärda utlåtandena gav djurskyddsombudsmannen även utlåtanden utan särskild begäran när ombudsmannen ansåg att ärendet var viktigt med tanke på djurens välfärd. Utlåtandena har publicerats på webbplatsen elainsuojeluasiamies.fi.

Utlåtanden bedömdes med tanke på djurens välfärd. Det centrala när utlåtandena gavs var att grunda åsikterna på forskningsrön och lyfta fram djurets bästa som en oberoende myndighet. Med hjälp av utlåtandena och hörandena hade djurskyddsombudsmannen möjlighet att informera beslutsfattarna om forskningsrön om djurens välbefinnande. Diskussionen i delegationerna och de gemensamma utlåtandena och ställningstagandena som bildades där stödde bildandet av djurskyddsombudsmannens ståndpunkter. Vid behov samarbetade man med Djurens välfärdscentral, forskare och andra experter på djurs välfärd.

Regeringens proposition med förslag till lag om djurvelfärd var det viktigaste och mest omfattande lagförslaget att ge ett utlåtande om under ämbetsperioden. Övriga regeringspropositioner gällde ändring av lagen om skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål, ändring av lagen om transport av djur samt lagen om identifiering och registrering av djur. Delegationen för djurens välbefinnande gav dessutom utlåtanden om regeringens proposition med förslag till veterinärvårdslag. Utöver lagen om djurvelfärd hördes djurskyddsombudsmannen i riksdagens utskott om medborgarinitiativ som gällde märkning, sterilisering och kastrering av katter samt förbud mot fångstsaxar. I fråga om märkning och registrering av djur betonade djurskyddsombudsmannen i sina utlåtanden vikten av märkning och registrering av sällskapsdjur med tanke på djurens välfärd, och påskyndade utökningen av den obligatoriska märkningen och registreringen till att även gälla katter.

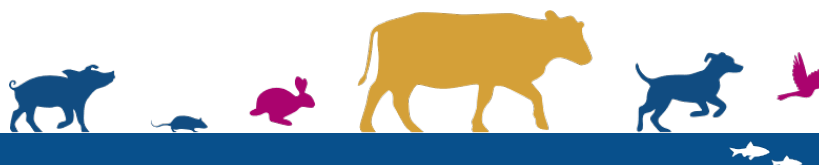
Beredningen av förbindelsevillkoren för ersättningar för djurens välbefinnande i Finlands CAP-plan 2023–2027 pågick när djurskyddsombudsmannens arbete inleddes hösten 2020. Producenter får ersättning för åtgärder som förbättrar djurens välbefinnande och som går utöver de lagstadgade kraven. I beredningen av Finlands CAP-plan fastställdes vilka välfärdsfrämjande åtgärder som stöds under finansieringsperioden för EU:s jordbrukspolitik 2023–2027. Djurskyddsombudsmannen deltog i artspecifika diskussioner om ersättningar för djurens välbefinnande i Finlands CAP-plan 2023–2027 (nötkreatur, svin, fjäderfä, får och getter) som jord- och skogsbruksministeriet ordnade 2020 och 2021, och kommenterade skriftligen utkasten till förbindelsevillkoren medan de var under beredning. Djurskyddsombudsmannen gav dessutom utlåtanden om Finlands CAP-plan och utkasten till

förordningar om ersättningar för djurens välbefinnande. Djurskyddsombudsmannen ansåg att vissa reformer var positiva, såsom att åtgärden fri grisning inkluderas i ersättningarna för välbefinnande, men betonade också kritiska förändringsbehov, såsom otillräckliga åtgärder för fjäderfä.

Djurskyddsombudsmannen gav också ett utlåtande om flera förslag till förordning om produktionsdjurs välfärd och transport av produktionsdjur, samt om inriktningen på

investeringsstöden till jordbruket och kraven på byggande av byggnader för produktionsdjur som understöds. I sina utlåtanden betonade djurskyddsombudsmannen till exempel att det ska ordnas tillräckligt med utrymme och djurhållningsförhållanden som möjliggör artspecifikt beteende i byggnader för produktionsdjur.

Under den gångna ämbetsperioden ändrades jaktlagstiftningen flera gånger på förordningsnivå, och djurskyddsombudsmannen gav ett utlåtande om ändringarna i jaktlagstiftningen med tanke på djurens välfärd. Det gjordes en granskning av jaktmetoder som direkt påverkar djurens välbefinnande, såsom användning av fångstsaxar, användning av lockbete vid sjöfågeljakt, förbud mot skymningsjakt på sjöfåglar. Dessutom granskades

jakt- och fiskeövervakningen. I sina utlåtanden betonade djurskyddsombudsmannen behovet av att till exempel bedöma jakt- och fångstmetodernas inverkan på djurens välbefinnande utifrån forskningsrön samt att minimera skadan de orsakar på djurens välfärd. I sina utlåtanden granskade djurskyddsombudsmannen också ordnandet av vård av vilda djur i hjälplöst tillstånd och betonade behovet av att trygga tillräcklig finansiering för verksamhet som hjälper vilda djur.

Initiativ och förslag

Djurskyddsombudsmannens uppgift har omfattat initiativ och förslag för att förbättra djurens välfärd. Syftet med initiativen är till exempel att göra olika aktörer uppmärksamma på frågor som gäller djurens välfärd och försöka främja förändring.

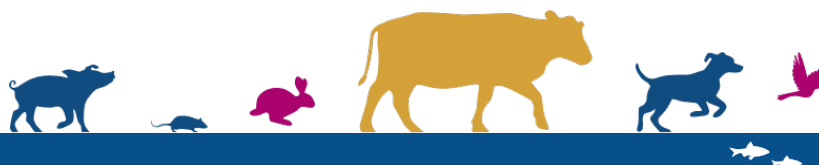
Djurskyddsombudsmannen lyfte fram behoven av att utveckla djurens välfärd i flera av sina utlåtanden som beskrivs ovan. År 2022 publicerade djurskyddsombudsmannen i samarbete med Djurens välfärdscentral en politikrekommendation med förslag till centrala åtgärder för förbättring av djurvälferden som var riktad till politiska beslutsfattare. I rekommendationen har djurskyddsombudsmannen betonat följande:

- Statsrådets förordningar som preciserar lagen om djurvälferd bör beredas och förnyas så snabbt som möjligt
- Tillräckliga resurser bör tryggas för tillsynen över djurvälferden när lagstiftningen förnyas
- Djurdelegationernas arbete bör utvecklas för större genomslag och en delegation för de vilda djurens välfärd bör inrättas i Finland
- Införandet av djurvälferdsmärkning bör främjas genom politisk styrning
- Fiskarnas välfärd bör beaktas bättre än i nuläget
- Djurskyddsombudsmannens institution bör stärkas och göras till en ordinarie tjänst för att säkerställa långsiktig utveckling av verksamheten och dess genomslagskraft.

Djurskyddsombudsmannen och Djurens välfärdscentral träffade partiernas riksdagsgrupper samt jord- och skogsbruksministern med anledning av rekommendationen år 2022. Även den aktuella rapporten innehåller ett förslag om att inrätta en permanent tjänst som djurombudsman och om ombudsmannens uppgifter samt utvecklingsförslag bland annat för att stärka verksamheten vid delegationerna för djurens välbefinnande.

Samhällsdebatt och kommunikation

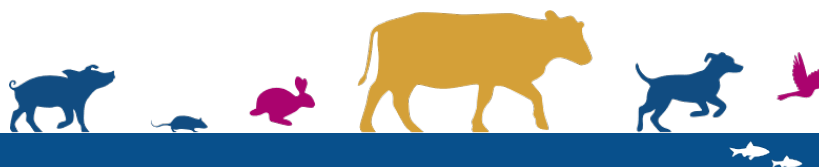
Djurskyddsombudsmannens mål har varit att föra fram perspektiv på djurens välfärd och information om verksamheten i samhällsdebatten. För detta ändamål främjade djurskyddsombudsmannen information och förmedlade information om djurens välfärd.

Målet har varit att öka medvetenheten om djurens välfärd, dess betydelse i samhället och metoderna för att förbättra djurens välfärd i det samhälleliga beslutsfattandet samt bland intressentgrupperna och medborgarna i vidare bemärkelse. Det centrala i uppgiften har varit att aktivt delta i samhällsdebatten och inkludera djurens välfärd och utvecklingsförslag i diskussionen. Dessutom delade djurskyddsombudsmannen information om aktuella frågor inom politiken för djurens välbefinnande, till exempel lagstiftningsberedning, lagändringar och verksamheten vid delegationerna för djurens välbefinnande. Kommunikationen var mångsidig, liksom informationen och deltagandet i debatten. Kanaler var webbkommunikation och sociala medier, en blogg, gästintägg, föredrag, medieintervjuer, evenemang, mässor och en podcastproduktion.

Djurskyddsombudsmannens logo och visuella profil uppdaterades 2020 och den nya webbplatsen www.elainsuojeluasiain.fi publicerades i juni 2021. På webbplatsen publicerades information om djurskyddsombudsmannens verksamhet, utlåtanden och evenemang samt en blogg som uppdaterades regelbundet. I blogginläggen (mer än 30 st.) har man delat information, väckt diskussion och lyft fram behoven av att förbättra djurens välbefinnande på alla de olika delområden som utgör djurvälfärd. På Twitter (nuvarande X) och på Facebook inleddes kommunikationen i sociala medier hösten 2020, då den

fortsatte på de konton som skapades under den tidigare ämbetsperioden. Kommunikationen utvidgades till Instagram våren 2023 för att nå en större målgrupp. På Facebook och X nåddes cirka 3 000–5 000 konton varje månad under 2023, och på Instagram som kom med senare var täckningen i genomsnitt 200–400 konton per månad.

Djurskyddsombudsmannen deltog i debatten om djurens välbefinnande genom att skriva kolumner och gästlägg i intressentgruppernas tidningar, hålla presentationer och ge intervjuer i media.

NYCKELTAL FÖR KOMMUNIKATIONEN:

ELAINSUOJELUASIAMIES.FI

Webbplatsen lanserades 6/21

Antal besök på webbplatsen:

- 2021. 9 100
- 2022. 15 000
- 2023. 23 000

SOCIALA MEDIER

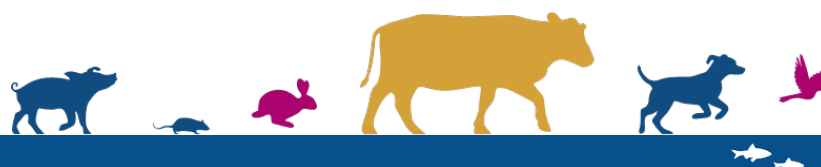
- Facebook: 2400 användare
- X (tidigare Twitter): 1 400 användare
- Instagram-kommunikationen inleddes våren 2023

PUBLIKATIONER

- 21 artiklar, kolumner och gästlägg
- över 30 blogginlägg
- 1 politisk rekommendation
- 5 podcastavsnitt

INTERVJUER OCH ANFÖRANDEN

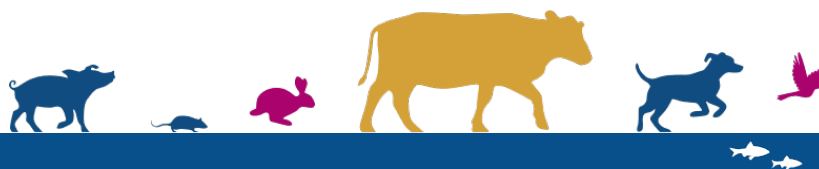
- 22 presentationer, föreläsningar och paneldiskussioner
- 22 medieintervjuer

Djurskyddsombudsmannen deltog i **lantbruksutställningen Okra 2023** för att stärka kontakten med intressentgrupperna och dela information. Djurskyddsombudsmannen och Djurens välfärdscentral hade en gemensam mässpunkt i jord- och skogsbruksministeriets gemensamma monter. Där presenterades en av de viktigaste ändringarna i den nya lagen om djurvälstånd: djurens beteendemässiga behov och beaktandet av dem i djurhållningen. Man fick höra mässbesökarnas tankar och fick förstahandsinformation om djurens förhållanden. Cirka 250 besökare fyllde också i en enkät om djurvälstånd, där man kartlade synpunkter på förbudet mot buruppfödning av produktionsdjur inom EU samt märkning och registrering av katter.

I slutet av 2023 utvidgades kommunikationen genom att producera **podcasten Eläinvaltakunta** i fem delar i samarbete med Djurens välfärdscentral. Syftet med podcasten var att nå ut till en ny publik i diskussionen om djurens välfärd. Temat för produktionen var människans makt och ansvar i förhållande till andra djur. I avsnitten behandlades hållning av sällskapsdjur, jordbrukspolitik, fiskarnas välfärd, djurskolning och avel. Som experter i podcasten hördes forskare, djurtränare och facklitterära författare. Med hjälp av podcasten spred man information om forskningsrön och människans förhållande till djuren lyftes upp till diskussion ur olika synvinklar. Avsnitten publicerades i november och december 2023 och podcasten producerades av Jaksomedia.

Under den gångna ämbetsperioden hade djurskyddsombudsmannen inte hjälp av någon kommunikationsexpert, men fick råd av Livsmedelsverkets kommunikation. Många medborgarna är intresserade av djurens välfärd, och en aktiv samhällsdebatt ingår i ombudsmannens arbetsbeskrivning. I framtiden bör djurombudsmannen garanteras tillräckliga resurser i form av en kommunikationsexpert som stöder till exempel populariseringen av information och administrativa texter och visualiseringen av information. Till exempel kunde djurombudsmannen och Djurens välfärdscentral ha en gemensam kommunikatör inom djurvälfärd.

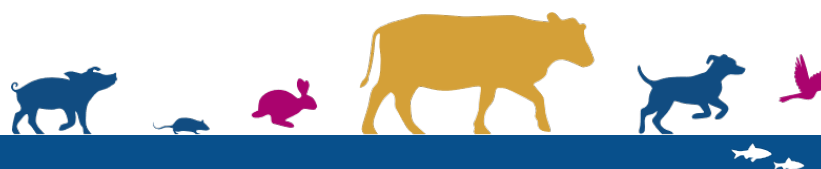
Samarbete med intressentgrupper

Djurskyddsombudsmannens samarbete med aktörer som påverkar djurens välfärd och främjar den inleddes under det första verksamhetsåret. Det centrala i uppgiften har varit att känna övriga aktörer och anpassa djurskyddsombudsmannens verksamhet till denna helhet. I början av ämbetsperioden ordnade djurskyddsombudsmannen möten med intressentgrupperna där man diskuterade centrala frågor i anslutning till djurvälfärd inom varje verksamhetsområde. Djurskyddsombudsmannen bjöds även in till intressentgruppernas möten och evenemang, vilket stödde samarbetet. Djurskyddsombudsmannens verksamhet inleddes mitt under coronapandemin och därför var man i regel tvungna att ordna mötena i på distans i början.

Under ämbetsperioden träffade och besökte djurskyddsombudsmannen till exempel sällskaps- och hobbydjursorganisationer, producentorganisationer, djurskyddsorganisationer, aktörer som arbetar med vilda djur, forskare, myndigheter och beslutsfattare. Under 2020–2023 ordnades över 60 möten och besök med intressentgrupperna. Djurskyddsombudsmannen deltog dessutom i flera möten, rundabordssamtal och workshoppar om djurens välfärd som intressentgrupper ordnat. Att delta i olika styrgrupper och expertuppgifter var också en viktig del av arbetet. Kontakten upprätthölls genom regelbundet deltagande i evenemang, seminarier och konferenser inom branschen.

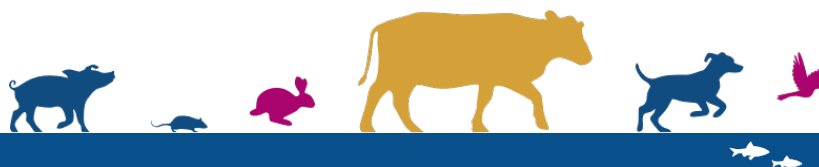
Djurskyddsombudsmannen samarbetade mångsidigt med aktörer inom branschen och samarbetsformerna byggdes upp som en del av uppgiften under ämbetsperioden. Samarbetet med Djurens välfärdscentral inleddes i början av verksamheten. Djurens välfärdscentral EHK är ett oberoende expertnätverk som främjar djurvälfärd genom att kommunicera forskningsdata. Genom att dela information om djurs välfärd och stödja samarbetet uppstod synergier genom att kombinera resurser till exempel när evenemang ordnades. Största delen av evenemangen ordnades i samarbete med Djurens välfärdscentral. På lantbruksutställningen Okra delade man plats i montern och poddproduktionen genomfördes också som ett samarbete. Djurskyddsombudsmannen deltog som paneldeltagare i paneldiskussionen Problemkomplex (Visaset ongelmat) och i en SuomiAreena-diskussion om produktionsdjurens välfärd som ordnades av Djurens välfärdscentral. Djurskyddsombudsmannen var dessutom verksam i styrgruppen för Djurens välfärdscentral.

Vid Livsmedelsverket fanns djurskyddsombudsmannens tjänst vid generaldirektörens stab, och djurskyddsombudsmannen deltog i stabens regelbundna möten, vilket gav djurskyddsombudsmannen information om Livsmedelsverkets olika åtgärder för att främja djurens välfärd. När verksamheten inleddes besökte djurskyddsombudsmannen Livsmedelsverkets ledningsgrupper för olika verksamhetslinjer och helheter. Mest samarbete hade ombudsmannen med Livsmedelsverkets experter på djurvälfärd, med dem förekom mycket informationsutbyte. Regelbundna möten med experter på djurvälfärd vid Djurens välfärdscentral, Livsmedelsverket och jord- och skogsbruksministeriet inleddes under ämbetsperioden.

Under ämbetsperioden hade djurskyddsombudsmannen ett mångsidigt samarbete med jord- och skogsbruksministeriets experter på djurvelfärd som en del av både delegations- och arbetsgruppsverksamheten. Ett webinarium för att presentera och diskutera lagen om djurvelfärd ordnades i samarbete med jord- och skogsbruksministeriet efter att lagutkastet skickats på remiss. Ministeriets kanslichef och sakkunniga höll presentationer vid evenemang som ordnades av djurskyddsombudsmannen. Djurskyddsombudsmannen träffade jord- och skogsbruksministrarna för att diskutera aktuella teman inom djurens välfärd. Djurskyddsombudsmannen förmedlade sina synpunkter till dem vad gällde de centrala behoven av att främja djurens välfärd. Djurskyddsombudsmannen framträdde under myndigheternas djurskyddsdag. Aktörerna i myndighetskedjan deltog i rundabordssamtal som djurskyddsombudsmannen ordnade, och samarbete har också varit en del av delegationsarbetet.

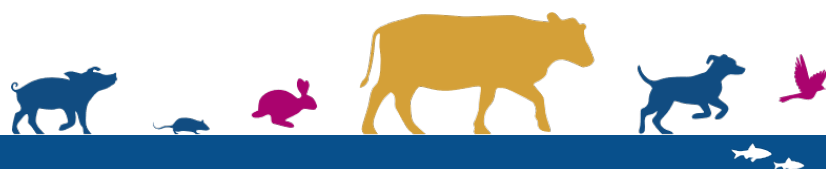

Bland de nätverk som finns i riksdagen samarbetade ombudsmannen med riksdagens djurskyddsgrupp. Djurskyddsombudsmannen deltog i gruppens möten, höll presentationer om lagen om djurvelfärd och de politiska åtgärderna för djurens välbefinnande samt höll ett anförande på ett webinarium om hundars välfärd som ordnades av djurskyddsgruppens ordförande. Dessutom höll djurskyddsgruppens ordförande ett framförande på ett seminarium om avel och djurs välbefinnande som ordnades av djurskyddsombudsmannen och Djurens välfärdscentral. Djurskyddsombudsmannen höll också ett framförande vid ett evenemang som ordnades av riksdagens djurskyddsgrupp i december 2023. Djurskyddsombudsmannen träffade dessutom riksdagsgrupperna hösten 2022 med anledning av förslaget till lag om djurvelfärd.

Forskarna var en viktig samarbetspartner för djurskyddsombudsmannen. Djurskyddsombudsmannens synpunkter stödjer sig på forskningsrön och därför var kontakten med forskarna väldigt viktig. I början av arbetet ordnades möten med Eläinten hyvinvoinnin tutkimuskeskus (Forskningscentrum för djurens välfärd) samt med forskare inom sociala och kulturella djurstudier och djurrätt. Djurskyddsombudsmannen följde med aktuella forskningsrön och uppdaterade sina kunskaper genom att delta i konferenser och seminarier på området. Ombudsmannen deltog till exempel i Djurforskningsdagarna, kongressen som ordnas av ISAE (International Society for Applied Ethology) samt Veterinärdagarna, där ombudsmannen även höll en presentation. Djurskyddsombudsmannen deltog i workshoppar på ämnet djurens välfärd inom konsortieprojektet Lagstiftningens inverkan på tysta aktörer samt i en paneldiskussionen som ordnades inom projektet Animals under a Welfarist Regime (ANIWERE). Forskare har bjudits in att hålla föredrag på evenemang som djurskyddsombudsmannen ordnat och besöka podcasten, och dessutom har gästlägg av forskare publicerats i djurskyddsombudsmannens blogg.

I fråga om aktörer inom tredje sektorn ordnade djurskyddsombudsmannen möten med producentorganisationer, sällskaps- och hobbydjursorganisationer, djurskyddsorganisationer, veterinärorganisationer och aktörer som arbetar med vilda djur. Organisationerna ombads delta i presentationswebbinariet om lagen om djurvelfärd för att kommentera lagutkastet och delta i rundabordssamtalen. Djurskyddsombudsmannen höll presentationer på organisationernas evenemang och skrev i intressentgruppernas tidningar. Djurskyddsombudsmannen deltog i Djurparksföreningens årsmöte och besökte Högholmens djurpark 2022. Ett möte med Finlands Fritidsfiskares Centralorganisation ordnades 2023 i anslutning till att lagstiftningen om avlivning av fiskar ändrades.

Samarbetet med aktörerna inom husdjursbranschen har i synnerhet bestått av utbyte av information och synpunkter samt förmedling av forskningsdata om djurens välfärd till producenter och andra aktörer inom husdjursbranschen. År 2023 ordnades webinarier om nötkreaturs och svins välfärd där man efterlyste kommentarer från producenterna och där producenter och många andra aktörer inom nöt- och svinbranschen deltog som åhörare. På lantbruksutställningen Okra hade djurskyddsombudsmannen en presentation som delade information om djurens beteendemässiga behov och kraven i den nya lagen om djurvelfärd. Där fick djurskyddsombudsmannen även förstahandsinformation om djurhållning genom

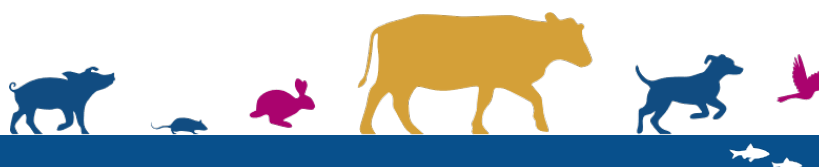

att diskutera med producenter och andra djurhållare. Djurskyddsombudsmannen skrev en regelbunden kolumn för specialtidningen KMVET om produktionsdjurs välbefinnande och hälsovård som riktar sig till husdjursproducenter och intressentgrupper inom husdjursbranschen. Under ämbetsperioden gjordes också besök till exempel till ett svinstall för grisproduktion, en vattenbuffelgård och en gård med höglandsboskap.

Djurskyddsombudsmannen deltog i diskussionen om Finlands första djurvälståndsmärkning ELVI och höll ett framträdande vid lanseringen av ELVI-märket. Ombudsmannen deltog också i ett diskussionstillfälle som S-gruppens ordnade om broilrarnas välfärd. Ombudsmannen deltog dessutom i den arbetsgrupp som beredde avskaffandet av kirurgisk kastrering av grisar. I arbetsgruppen deltog bland annat representanter för forskningen om djurens välfärd, producenterna, industrin, djurskyddsorganisationerna, veterinärerna och myndigheterna.

En betydande del av samarbetet med aktörerna inom branschen har skett via delegationerna för djurens välbefinnande och skydd av djur. Delegationernas verksamhet har också gett upphov till nya samarbetsformer. Till exempel inledde delegationen för sällskaps- och hobbydjurens välbefinnande en samarbetskampanj för positiv träning av djur och djurskyddsombudsmannen deltog i planeringen av en gemensam kampanj tillsammans med delegationens medlemsorganisationer, Djurens välfärdscentral och Suomen eläintenkouluttajat. I och med den 3R-uppföljningsgrupp som tillsattes av delegationen för skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål

intensifierades djurskyddsombudsmannens samarbete med Finlands 3R-center och representanter för försöksdjursvetenskapen. År 2023 deltog man dessutom i verksamheten i nämnden för projektgodkännanden som representanter för djurskyddsarbetet.

På grund av begränsade resurser har djurskyddsombudsmannen i regel verkat på nationell nivå. Det största internationella samarbetet och informationsutbytet har skett via EuroFAWC, European Forum of Animal Welfare Councils. Djurskyddsombudsmannen deltog i forumets årliga möten. Ombudsmannen deltog dessutom i två webbmöten som ordnades av EU:s referenscentrum för svinens välbefinnande.

Utvärdering och observationer om intressentgruppernas verksamhet

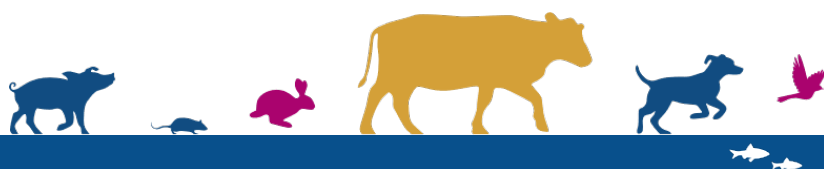
Under ämbetsperioden formades ett mångsidigt samarbete med aktörer som arbetar för djurens välbefinnande. Fältet av aktörer som påverkar djurens välfärd är mycket omfattande. Som en del av ämbetet får djurskyddsombudsmannen en helhetsbild av aktörerna som främjar djurens välfärd eller vars verksamhet är av väsentlig betydelse för djurens välbefinnande. Det är viktigt att ombudsmannen anpassar sin egen verksamhet till denna helhet med beaktande av de tillgängliga resurserna.

För djurskyddsombudsmannen har det viktigaste nätverket av experter och intressentgrupper varit delegationerna för djurens välbefinnande. Under drygt tre års tid byggdes det upp många nätverk och nya samarbetsformer uppstod som en del av verksamheten. Inrättandet av en permanent tjänst som djurombudsman skulle möjliggöra en systematisk diversifiering av ombudsmannens samarbetsnätverk. Ombudsmannen har möjlighet att överblicka hela djurbranschen och identifiera kritiska problempunkter och även möjligheter att förbättra djurens välfärd.

Det finns många aktörer som främjar djurens välbefinnande och de gör ett betydande arbete. Å andra sidan förekommer det fortfarande splittring på fältet. Det förekommer också starka skiljelinjer och olika aktörers åsikter kan vara långt ifrån varandra. Djurombudsmanens roll som oberoende myndighetsaktör skulle vara att bygga upp samförstånd för att främja djurens välfärd och stödja möjligheterna att skapa gemensamma uppfattningar. Djurombudsmanen skulle behöva samordna den samhälleliga agendan och debatten om djurens välfärd och samarbetet mellan olika aktörer i djurskyddsfrågor.

Seminarier som ordnades av djurskyddsombudsmannen

Djurskyddsombudsmannen ordnade seminarier och rundabordssamtal där man lyfte fram centrala teman, delade med sig av forskningsrön, främjade en konstruktiv diskussion om djurens välbefinnande mellan intressentgrupper och nätverkande mellan aktörer. På grund av

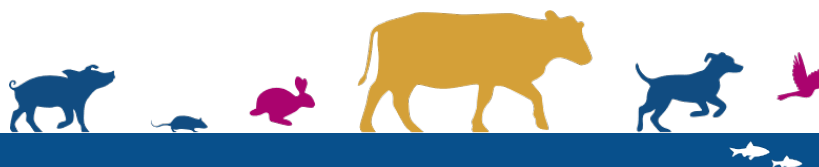
försiktighetsåtgärderna i samband med coronapandemin ordnades de första evenemangen på distans och först våren 2022 ordnades det första evenemanget där det var möjligt att delta på plats. Följande seminarier och webinarier ordnades:

Tillfälle för presentation av lagen om djurvelfärd om möjlighet att kommentera den 23.11.2021

Webbinariet om lagen om djurvelfärd ordnades i samarbete med jord- och skogsbruksministeriet och Djurens välfärdscentral när utkastet till lagen om djurvelfärd hade skickats på remiss. Jord- och skogsbruksministeriet hade huvudansvaret för att ordna evenemanget. I början presenterade jord- och skogsbruksministeriet utkastet till den nya lagen om djurvelfärd, varefter experterna som bjudits in till evenemanget kommenterade lagutkastet med tanke på forskningen om djurens välfärd, etiken och tillsynen. Organisationer deltog också med kommentaranföranden. Djurskyddsombudsmannens anförande sammanställde lagutkastets styrkor och hot mot djurens välfärd.

Seminarium om avel och djurens välfärd 23–24.5.2022

Frågor om djurens välfärd i anslutning till avel diskuterades på ett seminarium som ordnades av djurskyddsombudsmannen och Djurens välfärdscentral. Det två dagar långa seminariet ordnades som ett hybridevenemang i Ständerhuset i Helsingfors. Under seminariet hördes flera expertanföranden om hur avel påverkar sällskapsdjurens, produktionsdjurens, försöksdjurens och de vilda djurens välbefinnande ur olika perspektiv. Under seminariet uppträdde två internationella talare och 17 inhemska experter. Över 450 deltagare anmälde

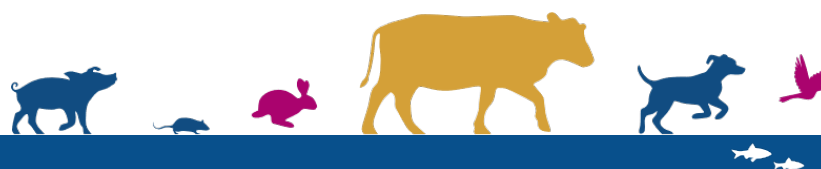

sig till seminariet och många deltog från olika intressentgrupper, såsom forskningsinstitut, läroanstalter, företag, myndigheter och organisationer. En inspelning av webinariet var tillgänglig i två veckor och en del av webinariets presentationer har publicerats med textning på Djurens välfärdscentral's YouTube-kanal.

Webbinarium om nötkreaturs välbefinnande 22.5.2023 och webinarium om svins välbefinnande 10.10.2023

Djurskyddsombudsmannen ordnade i samarbete med Djurens välfärdscentral två webinarier om produktionsdjurs välbefinnande 2023. Målet var att förmedla aktuell forskningsbaserad information om god praxis för främjande av produktionsdjurs välbefinnande till producenterna samt andra aktörer inom nöt- och svinbranschen. Allmänna teman för webinarierna var djurens beteendebehov samt smärtbehandling som hade koppling till kraven i den nya lagen om djurvälstånd. Vid webinariet om svins välbefinnande erbjöds till exempel färsk information om alternativ till kirurgisk kastrering och behandling av smärta vid kastrering. Webinarierna omfattade sammanlagt 12 presentationer samt kommentaranföranden från producenthåll. I båda webinarierna deltog över 200 åhörare från olika intressentgrupper inom nöt- och svinbranschen, såsom producenter, rådgivare, avbytare, veterinärer, myndigheter, forskare, studerande, representanter för industrin och djurskyddsorganisationer. Dessutom utnyttjade läroanstalterna inom branschen webinarierna i sin undervisning.

Som helhet betraktat har seminarierna och webinarierna varit populära och samlat intresserade åhörare från intressentgrupperna inom djurvälstånd. Detta visar att det i vårt samhälle finns efterfrågan på aktuell information om djurs välfärd som riktar sig till allmänheten. Evenemangen har också gett tiotals forskare och andra experter möjlighet att förmedla aktuella forskningsrön till en bredare publik. Husdjursproducenterna är utspridda och avstånden är långa, vilket gör att webinarier lämpar sig som informationskanal för branschen. Evenemangen har haft en viktig roll i att dela forskningsrön och stöda diskussionen.

Rundabordssamtal

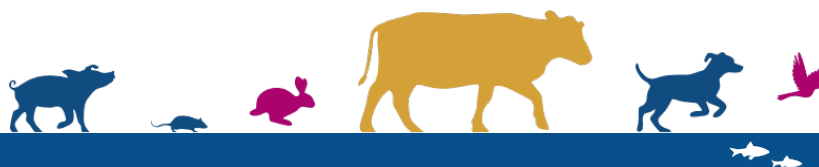
För att stöda och främja samarbetet ordnade djurskyddsombudsmannen rundabordssamtal om aktuella teman med anknytning till djurens välbefinnande. Rundabordssamtalen förde olika aktörer till ett gemensamt bord för att höra varandras åsikter och erbjöd ett forum för att skapa en gemensam lägesbild och dryfta lösningar. Expertanförandena gav aktörerna möjlighet att öka sin kunskap om dagens tema.

Via rundabordssamtalen har djurskyddsombudsmannen fått väsentlig information om de sakkunnigas synpunkter på de centrala utmaningarna och lösningarna när det kommer till djurvälstånd. Detta har stött djurskyddsombudsmannen i påverkansarbetet för att förbättra djurens välfärd. Det ordnades tre diskussionstillfällen under ämbetsperioden:

Rundabordssamtal om behandling och hantering av djur 13.12.2021

Representanter för myndigheter, organisationer, forskning, undervisning, rådgivning och delegationerna för djurens välbefinnande bjöds in för att diskutera behandlingens och hanterings betydelse för sällskaps-, hobby- och animalieproduktionsdjurens välbefinnande. Under evenemanget hölls tre expertanföranden och 21 representanter deltog i diskussionen.

Bakgrunden till diskussionen var den allt livligare samhällsdebatten om hur djur behandlas och om träningsmetoder som används. Syftet med samtalet var att skapa kontakt mellan aktörerna

genom att på ett konstruktivt sätt lyfta fram olika perspektiv, lösningar och god praxis för utmaningarna med behandlingen och hanteringen av djur. I diskussionen framfördes att behandlingen och hanteringen av djur har förbättrats i och med att kunskapen och förståelsen har ökat, men det finns fortfarande mycket att utveckla till exempel i träningsmetoderna och i beaktandet av djurens förhållanden. Delning av forskningsrön och rådgivning och utbildning för djurägare spelar en nyckelroll när man strävar efter att främja god behandling av djur.

Rundabordssamtal om vilda djurs välbefinnande 14.11.2022

Syftet med rundabordssamtalet var att sammanföra olika aktörer för att diskutera främjandet av vilda djurs välbefinnande. Temat för diskussionen var att hjälpa vilda djur som är i behov av hjälp samt hur man förebygger skador på vilda djur. Representanter för myndigheter, organisationer, forskning och verksamheter som sköter om vilda djur bjöds in till evenemanget. Fyra expertanföranden hölls och 16 representanter deltog i dem.

De vilda djurens välfärd har kommit upp i samhällsdebatten i allt högre grad. Å andra sidan har det saknats ett forum mellan intressentgrupperna för att dryfta frågor som rör vilda djurs välfärd. Målet var att stöda växelverkan och bygga upp ett samarbete. En resultat som lyftes fram i diskussionen var att verksamheten som hjälper vilda djur måste förbättras. Detta förutsätter mer gemensam praxis, anvisningar, utbildning och ekonomiska resurser.

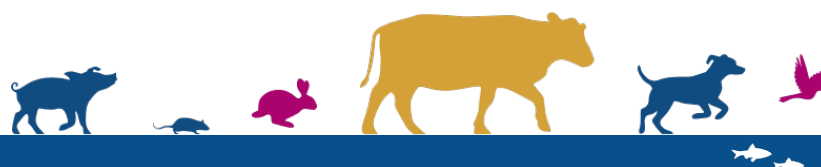
Rundabordssamtal om avel och sällskapsdjurs välbefinnande 28.11.2023

Syftet med samtalet var att sammanföra aktörerna för att skissa upp riktlinjer för avel enligt den nya lagen om djurvälfärd. Vid tidpunkten för samtalet höll beredningen av statsrådets förordning om djuravel på att inledas vid jord- och skogsbruksministeriet. Under samtalet strävade man efter att hitta sätt att förmedla information och öka samarbetet. Representanter för myndigheter, forskning, djurskyddsorganisationer, sällskaps- och hobbydjursorganisationer och veterinärer bjöds in till diskussion. Evenemanget omfattade tre expertanföranden och 14 deltagare. En observation var konflikten mellan hundhobbyns internationalism och den inhemska hunduppfödningens strävan efter ansvarsfullhet. Med hjälp av individuell identifiering av hundar och katter kan man utnyttja sjukdomsinformation vid valet av avelsdjur och främja sunda drag hos husdjuren.

Promemorior från rundabordssamtalen på olika teman publicerades på djurskyddsombudsmannens webbplats. Diskussionernas innehåll och resultat kommunicerades även till en bredare publik med hjälp av blogginlägg. Djurens välfärdscentral fungerade som samarbetspartner vid anordnandet av rundabordssamtalen.

Delegationerna för djurens välbefinnande

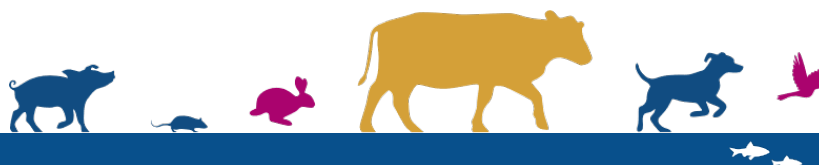
I Finland finns tre nationella delegationer för djurens välbefinnande som tillsatts av statsrådet. I delegationerna finns representanter för de centrala intressentgrupperna inom djurvälfärd. Djurskyddsombudsmannen deltog som permanent sakkunnig i delegationernas arbete. Delegationen för animalieproduktionsdjurs välbefinnande och delegationen för sällskaps-

och hobbydjurens välbefinnande har bland annat till uppgift att följa upp och utvärdera utvecklingen av djurens välbefinnande inom sina egna verksamhetsområden samt att ge förslag och utlåtanden för att utveckla välbefinnandet. Delegationen för skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål har till uppgift att följa upp och främja förverkligandet av principen om ersättning, minskning och förbättring (3R-principen) samt att lägga fram förslag och ge utlåtanden för att främja principen. Delegationerna har en bred sammansättning.

Som en del av arbetet föreslog djurskyddsombudsmannen ärenden som delegationerna skulle behandla samt deltog i delegationernas ställningstaganden och utlåtanden. Under

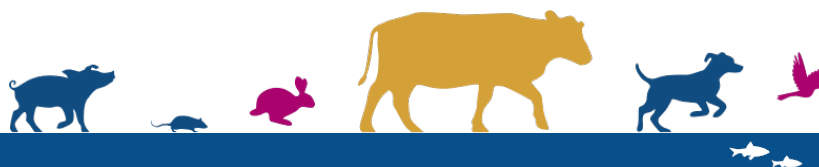

ämbetsperioden gav delegationerna över 10 ställningstaganden i centrala frågor om djurens välfärd inom sina egna verksamhetsområden, såsom behandlingen av djur som används vid grythundsprov, utvecklingen av välfärden hos nötkreatur för köttproduktion och användningen av icke-animaliska antikroppar som ersätter försöksdjur samt delegationernas gemensamma ställningstagande om insekters välfärd. Delegationen för animalieproduktionsdjurens välbefinnande och delegationen för sällskaps- och hobbydjurens välbefinnande gav dessutom utlåtanden till jord- och skogsbruksministeriet och riksdagens utskott om regeringens förslag till lag om djurvelfärd och regeringens förslag till veterinärvårdslag. Dessutom gav delegationerna utlåtanden om utkastet till förordning om ingrepp på djur och metoder för artificiell reproduktion.

För att sprida information om djurförsök publicerade delegationen för skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål Youtube-videor där delegationens medlemmar berättade om frågor som rör försöksdjur. Som en del av detta publicerades också en video om djurskyddsombudsmannens synpunkter på djurförsök. Utifrån arbetet i delegationens 3R-grupp inrättades Finlands 3R-center FIN3R år 2022. Det är en samarbetsplattform för universitet, forskningsinstitut, myndigheter och industrin för att främja 3R-principen. Delegationen för skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål och undervisningsändamål har följt och styrt 3R-centrets verksamhet. Nämda delegation tillsatte i maj 2023 en arbetsgrupp för att fundera på hur man i Finland kan följa upp hur 3R-principen framskrider och jämföra sig med andra länder. Djurskyddsombudsmannen deltog i uppföljningsgruppens arbete. Gruppens mål har varit att utarbeta lämpliga indikatorer för uppföljningen av 3R-principen. Gruppens verksamhet för att utarbeta indikatorerna fortsatte när djurskyddsombudsmannens befattningsavslutades.

Delegationen för sällskaps- och hobbydjurens välbefinnande inledde planeringen av en kampanj om träning av djur och djurens välfärd i samarbete med de organisationer som delegationens medlemmar representerar. För planeringen av kampanjen och materialproduktionen inrättades en arbetsgrupp hösten 2023 som bestod av ordföranden, djurskyddsombudsmannen, Djurens välfärdscentral, Suomen eläintenkouluttajat och Hevostietokeskus. Temat för kampanjen blev glädje i inläringen och målet att förmedla information om vilka grundläggande färdigheter det är viktigt att lära djuren och hur träningen och skolningen kan genomföras på ett positivt sätt. Djurens välfärdscentral producerade videomaterial för kampanjen. Kampanjen ska publiceras våren 2024.

Djurskyddsombudsmannen deltog under ämbetsperioden i det europeiska forumet för djurskyddsmyndigheter EuroFAWC:s årliga möten som representant för Finlands delegationer. EuroFAWC samlar aktörer från olika länders delegationer och erbjuder en plattform för informationsutbyte, diskussion och nätverkande. Forumets årliga möte ger viktig information om utvecklingen av djurens välfärd i andra europeiska länder. Utlåtanden och rapporter från delegationer i andra länder ger också perspektiv och stimulerar Finlands delegationers verksamhet för att främja djurens välfärd. Djurskyddsombudsmannen presenterade rapporten från Finlands delegationer på mötet, förmedlade information till de inhemska delegationerna om ärenden som behandlas i de europeiska delegationerna och publicerade sammandrag av mötena på sin webbplats.

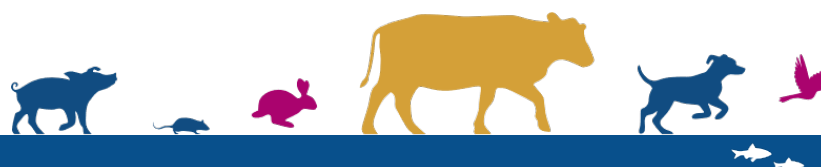

Ruta 2. Förslag till utveckling av verksamheten vid delegationerna för djurens välbefinnande

Delegationerna för djurens välbefinnande är centrala expertnätverk med mycket stark expertis inom det egna verksamhetsområdet. Delegationerna har stött utvecklingen av samarbetsformer mellan aktörerna på fältet och ökat diskussionen om djurens välfärd mellan intressentgrupperna. Dessutom har delegationerna tagit fram riktlinjer, synpunkter och ståndpunkter för att förbättra djurens välfärd, vilket en stor grupp aktörer har förbundit sig till.

De vilda djurens välbefinnande behandlas inte i de nuvarande delegationerna. Djurskyddsombudsmannen och Djurens välfärdscentral har lagt fram ett förslag om att inrätta en delegation för vilda djurs välbefinnande i Finland och tagit upp frågan vid möten med beslutsfattarna. De vilda djurens ställning avviker avsevärt från tamdjurens, och de vilda djurens ställning har en nära koppling till naturskydd. Natur- och miljöskyddet beaktar dock inte djur som kännande individer, vilket har varit brukligt inom djurskyddet. Därför behöver frågorna om vilda djurs välbefinnande ett eget forum.

Det finns skäl att förbättra effektiviteten i delegationernas arbete och effektivisera kommunikationen om delegationernas utlåtanden och ställningstaganden. Aktiv kommunikation om delegationernas synpunkter skulle främja en öppen samhällsdebatt om djurens välfärd. Delegationerna bör aktivare följa upp effekterna av sin verksamhet, bland annat hur ställningstagandena har ökat kännedomen om frågor som gäller djurens välbefinnande bland aktörerna inom branschen och den breda allmänheten. Även den samlade rapporteringen om delegationernas verksamhet kunde utvecklas.

Arbetsgrupper

Djurskyddsombudsmannen deltog i en arbetsgrupp som beredde avskaffande av kirurgisk kastrering av grisar under dess verksamhetsperiod 17.11.2022–30.6.2023. Lagen om djurvälstånd förbjuder kirurgisk kastrering av grisar från och med början av 2035. Arbetsgruppens uppgift var att utreda de praktiska förutsättningar för att avskaffa kirurgisk kastrering. Dessutom skulle arbetsgruppen presentera en modell för hur svingårdsarbetare och producenter kan utbildas för att utföra bedövningen.

Arbetsgruppens slutrapport publicerades 2023 och innehöll flera rekommendationer för hur man kan avskaffa kirurgisk kastrering. En expert från jord- och skogsbruksministeriet presenterade arbetsgruppens rekommendationer för en bredare publik under webinarier om svinens välbefinnande som ordnades av djurskyddsombudsmannen.

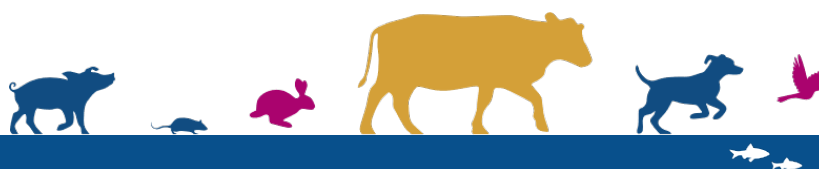
4. Diskussion om att omvandla befattningen som djurskyddsombudsman till ordinarie tjänst

Djurskyddsombudsmannens ställning och uppgifter regleras inte i lagstiftningen, till skillnad från de övriga ombudsmännen. Den nuvarande tjänsten inrättades för viss tid i utifrån en skrivelse i statsminister Marins regeringsprogram. Under ämbetsperioden diskuterades en omvandling av befattningen till ordinarie tjänst. Riksdagens utskott behandlade tjänsten som djurskyddsombudsman i samband med lagen om djurvälstånd. [Miljöutskottet ansåg](#) det vara viktigt att tjänsten som djurskyddsombudsman blir ordinarie och att tillräckliga resurser reserveras för detta. [Jord- och skogsbruksutskottet](#) uttryckte i sitt betänkande att man också anser att djurskyddsombudsmannens verksamhet är viktig och anser att behovet av en ordinarie post bör utredas. Jord- och skogsbruksutskottet fäste också uppmärksamhet vid att trygga tillräckliga resurser i förhållande till effektiviteten samt säkerställa bred kompetens i en omfattande uppgift som berör flera djurarter. Utskottet ansåg också att en lämplig benämning i analogi med andra myndigheter som sköter motsvarande uppgifter är djurombudsman.

Delegationerna behandlade tjänsten som djurskyddsombudsman våren 2023. Delegationen för animalieproduktionsdjurens välbefinnande och delegationen för sällskaps- och hobbydjurens välbefinnande tog ställning för att göra tjänsten som djurskyddsombudsman ordinarie och förordade samtidigt att benämningen ändras till djurombudsman. Delegationerna förordade en fortsättning på tjänsten i sina ställningstaganden redan 2015. Att omvandla tjänsten till en ordinarie tjänst ansågs ge kontinuitet och förutsägbarhet till att främja djurskyddet och djurens välbefinnande i samhället. [Delegationen för sällskaps- och hobbydjurens välbefinnande ansåg](#) att riskerna för att djurens välbefinnande försämras ökar i en dålig ekonomisk situation, och därför är det allt viktigare att arbetet som utförs av en myndighet som arbetar för djuren fortsätter och att djurfrågor tas upp i den allmänna debatten.

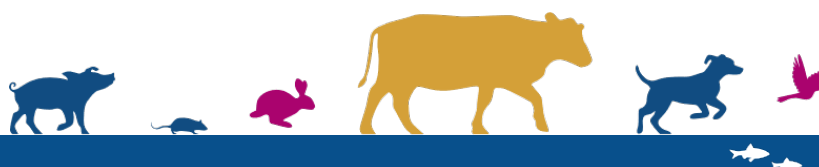
Delegationen för animalieproduktionsdjurens välbefinnande konstaterade följande [i sitt ställningstagande](#): "Djurombudsmannen är i första hand en neutral aktör som representerar djuren och stöder sig på forskningsrön och som på allmän nivå ökar informationen om förbättring av djurens välbefinnande i det samhälleliga beslutsfattandet, den politiska diskussionen och beredningen av lagstiftningen." Ombudsmannen ansågs ha en viktig roll i att förebygga polariseringen av diskussionen genom att föra olika intressent- och intressegrupper till samma diskussionsforum. Dessutom ansåg delegationen att ombudsmannen i sin uppgift ska främja utvecklingen av incitament för djurens välbefinnande och avlägsnandet av hinder för djurens välbefinnande, vilket gör att tjänstens effektivitet konkretiseras även i husdjursproducenternas vardag och på gårdsnivå. Representanter för producentorganisationerna gav dock inget stöd för att omvandla tjänsten till ordinarie, utan de anmälde avvikande mening till delegationens ställningstagande.

Djurskyddsombudsmannens tjänst omvandlades inte till en ordinarie tjänst i statsminister Orpos regeringsprogram 2023. Den tidsbundna tjänsten förlängdes inte av ekonomiska

orsaker. Nyheten om att djurskyddsombudsmannens arbete upphör spred sig brett i print- och webbmedierna hösten 2023, och djurskyddsombudsmannen uttalade sig i frågan i flera medier. Till exempel [kattförbundet Suomen Kissaliitto](#), [Finska Kennelklubben](#), [Finlands Hippos](#) och [Finlands Ryttaförbund](#), [Djurens välfärdscentral](#), [SEY Djurskyddet i Finland](#) och [Animalia](#) publicerade ställningstaganden för inrättandet av en ordinarie tjänst som djurskyddsombudsman. I ställningstagandena framfördes till exempel att ombudsmannens uppgift är att förena olika aktörer och lyfta fram dem som inte kan tala för sig själva. Man ansåg att djurens välbefinnande främjas bäst när olika aktörer samarbetar och att djurskyddsombudsmannen i egenskap av oberoende myndighet bygger broar mellan aktörerna. I ställningstagandena betonade man att främjandet av djurens välfärd i samhället kräver kontinuitet och långsiktighet. En omvandling av tjänsten till ordinarie motiverades bland annat med att säkerställa att djurens välbefinnande hade beaktats i tillräcklig grad tväradministrativt, och man ansåg att det behövs en myndighet som förespråkar djurens sak för att se till att djurens rättigheter och välfärd tas upp i samhällsdebatten.

Befattningen som djurskyddsombudsman diskuterades i riksdagen hösten 2023. Ett skriftligt spörsmål om indragningen av tjänsten lämnades till jord- och skogsbruksministern liksom en åtgärdsmotion om att omvandla tjänsten till ordinarie. Dessutom gjordes tre budgetmotioner om att göra djurskyddsombudsmannens befattning till en ordinarie tjänst. Det gjordes en lagmotion om inrättande av en tjänst som djurskyddsombudsman där det föreslogs att det ska stiftas en lag om djurskyddsombudsmannen för att stärka djurens ställning och rättigheter i samhället. Riksdagen diskuterade lagmotionen i november 2023.

Bilder:

Minna Paananen: Får, s. 4, höns och nötkreatur, s. 6, hund s. 14, kor s. 30, höns s. 35

Olli Leino: Politikrekommendationens pärm bild, s. 15

Essi Vesanen: OKRA-mässan, s. 17

Tiina Kauppinen: Besök på gård med högländsboskap, s. 24

Kaisa-Reetta Seppänen: Seminarium om avel och djurs välbefinnande, s. 26

Layout: Essi Vesanen

